AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ

Azərbaycan Respublikasının
Təhsil Nazirliyinin
F-395 nömrəli 04 09 2020-ci il
tarixli əmri ilə təsdiq edilmişdir

ƏSLİ İLƏ DÜZDÜR
AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ
VƏTƏNDAŞLARIN MÜRACİƏTLƏRİ İLƏ İŞ VƏ KOMMUNİKASİYA ŞÖBƏSİ

BAKALAVRİAT SƏVİYYƏSİNİN İXTİSAS ÜZRƏ

TƏHSİL PROQRAMI

İxtisasın (proqramın) şifri və adı: 050306 - Dizayn (sahələr üzrə)

BAKI – 2020

BAKALAVRİAT SƏVİYYƏSİNİN İXTİSAS ÜZRƏ

TƏHSİL PROQRAMININ ÇƏRÇİVƏ SƏNƏDİ

1. Ümumi müddəalar

1.1. Bakalavriat səviyyəsinin **"050306 - Dizayn" (sahələr üzrə)** ixtisası üzrə Təhsil Proqramı (bundan sonra: İxtisas üzrə Təhsil Proqramı) "Təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarlarına, eləcə də "Ali təhsilin bakalavriat (əsas (baza ali) təhsili) səviyyəsi üzrə ixtisasların (proqramların) Təsnifatı"na uyğun hazırlanmışdır.

1.2. Təhsil Proqramının məqsədləri aşağıdakılardır:

- İxtisas üzrə məzunun kompetensiyalarını, ixtisasın çərçivəsini, fənlər üzrə təlim və öyrənmə metodlarını, qiymətləndirmə üsullarını, təlim nəticələrini, kadr hazırlığı aparmaq üçün infrastruktura və kadr potensialına olan tələbləri, tələbənin təcrübəkeçmə, işə düzəlmə və təhsilini artırma imkanlarını müəyyənləşdirir;
- Tələbələri və işəgötürənləri məzunların əldə etdiyi bilik və bacarıqlar, eləcə də təlim nəticələri barədə məlumatlandırmaq;
- Təhsil Proqramı üzrə kadr hazırlığının bu proqrama uyğunluğunun qiymətləndirilməsi zamanı bu prosesə cəlb olunan ekspertləri məlumatlandırmaq.

1.3. Təhsil Proqramı tabeliyindən, mülkiyyət növündən və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən və həmin ixtisas üzrə bakalavr əsas hazırlığını həyata keçirən bütün ali təhsil müəssisələri üçün məcburidir.

1.4. Tələbənin 5 (beş) günlük iş rejimində həftəlik auditoriya və auditoriyadan kənar ümumi yükünün həcmi 45 saatdır (xüsusi təyinatlı ali təhsil müəssisələri istisna olmaqla). Həftəlik auditoriya saatlarının həcmi ümumi həftəlik yükün 50%-dən çox olmamalıdır. İxtisasın xüsusiyyətindən asılı olaraq həftəlik yükün həcmi dəyişdirilə bilər.

2. Məzunun kompetensiyaları

2.1. Təhsil Proqramının sonunda məzun aşağıdakı ümumi kompetensiyalara yiyələnməlidir:

- İxtisası üzrə Azərbaycan dilində şifahi və yazılı kommunikasiya bacarıqlarına;
- İxtisası üzrə ən azı bir xarici dildə kommunikasiya bacarıqlarına;
- Azərbaycan dövlətçiliyinin tarixi, hüquqi, siyasi, mədəni, ideoloji əsasları və müasir dünyadakı yeri və roluna dair sistemli və hərtərəfli biliklərə, milli dövlətimizin perspektiv inkişafını proqnozlaşdırma qabiliyyətlərinə;
- Milli dövlətimizin qarşılaşdığı təhdidləri və çağırışları müəyyən etmə bacarıqlarına;
- İş yerində informasiya texnologiyalarından istifadə etmək qabiliyyətinə;
- Komandada iş, problemin həllinə ortaq yanaşmaya nail olmaq qabiliyyətinə;
- Yeni şəraitə uyğunlaşmaq, təşəbbüs irəli sürmək qabiliyyətinə və uğur qazanmaq iradəsinə;
- Məsələlərin həlli üçün əlavə məlumat resurslarını müəyyən etmək və seçə bilmək qabiliyyətinə;
- Peşəkar məqsədlər üçün müvafiq məlumatı təhlil etmək, ümumiləşdirmək və tətbiq etmək bacarıqlarına;

- Peşəkar fəaliyyətini planlaşdırmaq və təşkil etmək, gələcək təhsilini və mövcud bacarıqlarını təkmilləşdirmək, vaxtı idarə etmək və tapşırıqları vaxtında tamamlamaq qabiliyyətinə;
- Fəaliyyətində sosial və ekoloji məsuliyyətə, eləcə də vətəndaş şüuru və etik yanaşmaya, həmçinin keyfiyyətə üstünlük vermək bacarığına;
- Bilik və bacarıqlarını inkişaf etdirmək məqsədilə vəziyyəti və özünü yenidən qiymətləndirmək və özünütənqid bacarığına.

2.2. Təhsil Proqramının sonunda məzun aşağıdakı peşə kompetensiyalarına yiyələnməlidir:

- Dizaynın ümumi prinsipləri və metodlarına əsaslı surətdə yiyələnməlidir;
- məntiqi təfəkkürə malik olmalı, riyazi qayda və qanunları tətbiq etməyə, mövcud olan riyazi üsullardan istifadə etməyə və nəticələrin işlənməsi üçün riyazi metodları tətbiq etməyə, sadə sistem və proseslərdə riyazi modellərdən istifadə etməyə, eksperimental nəticələrin işlənib hazırlanmasında əsas üsullardan istifadə etməyə, riyazi fizikanın əsas tənliklərinin analitik və ədədi həllərini aparmağa;
- sistemli yanaşma əsasında öz peşəsi dairəsində layihələndirmə fəaliyyətini bacarmağa, müxtəlif halların təsviri və proqnozlaşdırılması modellərindən istifadə olunması və yaradılmasına, onların keyfiyyət və kəmiyyət təhlilini verməyə;
- peşə funksiyalarının yerinə yetirilməsi ilə bağlı məqsədin qoyuluşu və məsələnin formalaşdırılmasını bacarmalı, onların həlli üçün mənimsədiyi elmlərin üsullarından istifadə etməyi bilməyə;
- kompüter texnologiyasının texniki və proqram vasitələri, alqoritmləşdirmənin və proqramlaşdırmanın əsasları, müasir proqramlaşdırma sistemlərindən birini bilməli və həmin sistemin köməyi ilə ixtisasa aid məsələləri kompüterdə həll etməyə;
- hər hansı nümunənin qrafiki təsvirini verməyi, avadanlıqların layihə-qrafik sənədlərini, texniki qrafikləri işləməyi və oxumağı, texniki sxemlərin və cizgilərin tərtibat qaydalarını, cizgiləri, spesifikasiyaları və izahat yazısını tərtib etmək üçün tətbiqi proqramlar paketindən istifadə qaydalarını bilməyə;
- tərsimi həndəsənin və texniki rəsmin əsas üsullarını, qanunlarını, metodlarını və qaydalarını bilməli, fəza təfəkkürünə malik olmaq bacarığına yiyələnməli, üçölçülü həndəsi modellərin iearxik strukturunu nəzərə almaqla və alınmış nəticələrin tətbiq olunma hədlərini qiymətləndirməklə tədqiqini bilməyə;
- müasir dizayn vasitələrinin, tikintinin ümumilikdə və xüsusi inşaat materiallarının inkişaf perspektivləri haqqında biliklərə;
- tarixi keçmişə aid olan məsələlərə öz münasibətini ifadə etməyi və mövqeyini əsaslandırmağı bacarmalı, Azərbaycan tarixini dərindən mənimsəməli, bəşəriyyət tarixindəki əsas dövrlər və onların xronologiyası haqqında məlumata;
- sosioloji təhlilin əsaslarına;
- iqtisadi nəzəriyyənin əsaslarına;
- dizayn tarixinin, elmin, incəsənət və memarlıq tarixinin dövri, məhəlli xüsusiyyətlərini bilməli, üslublar, tanınmış memarlar və onların dəyərli əsərləri haqqında bilgilərə;
- memarlıq, plan-məkan, həcm-fəza kompozisiya qanunauyğunluqlarını, ixtisaslar üzrə layihələndirmənin əsaslarını, memarlığın, onun interyerinin əsas konstruktiv sistemlərini,

onların ayrı-ayrı hissələrini, memarlıq və şəhərsalma, landşaft və memarlıq - dizayn layihələndirməsinin əsas mərhələlərinin metodlarını bilməyə;

- bədii konstruksiyalaşdırma prosesində sərbəst olaraq, təbiət elmlərinin memarlığa aid olan bölmələrindən istifadə etməyi bacarmalı, dizaynın ümumi prinsipləri və metodlarını əsaslı surətdə mənimsəməli, fəza təfəkkürünə malik olmaq bacarığına yiyələnməli, təbiətdə mücərrədlik və fasiləsizlik haqqında biliyə malik olmalı, dinamik və statik qanunauyğunluğun əsasını bilməli, materiyanın təşkilinin bioloji formasının xüsusiyyətləri, canlı sistemlərin yaranması və inkişaf prinsiplərinə dair biliyə malik olmalı, simmetriya prinsiplərinin və saxlanma qanunları haqqında məlumata;
- bədii-sənaye istehsal məmulatlarının, poliqrafiya, geyim, nəqliyyat vasitələrinin tərtibat həllərini və müxtəlif mühit obyektlərinin qrafiki təsvirini verməyi, şəhərin, memarlıq, landşaft obyektlərinin və mühit avadanlıqlarının layihə-qrafik sənədlərini hazırlamağı, cizgilərin tərtibat qaydalarını, dizayn materiallarını, onların müvafiq standart və işlədilmə normalarını bilməli və bədii-estetik aspektdən tətbiqini bacarmağa;
- layihələndirilən və mövcud istehsalın ekoloji təhlükəsizliyi, istehsalatda xüsusi təhlükəli amillərin kəmiyyət və keyfiyyət təhlili üsulları, qəza və təbii fəlakət nəticələrinin qarşısının alınmasına və aradan qaldırılmasına yönəlmiş tədbirlərin elmi və təşkilati əsasları haqqında təsəvvür və məlumat əldə etməyə;
- müəssisənin inşaat strukturu, maddi-texniki təchizatı, istehsal etdiyi məhsulun maya dəyəri və satış qiyməti, gəliri və maliyyələşdirilməsini, texniki-iqtisadi əsaslandırılmanın prinsip və metodlarını öyrənməli və ondan istifadə etməyə;
- kollektivdə öz həmkarları ilə birgə işləməyə, optimal qərarlar qəbul etməyə, idarəetmə metodlarına dair bacarıqlara;
- qrafik dizaynın incəsənətdə rolunu, onun xüsusiyyətlərini, qrafikanın müxtəlif növlərini, kompozisiyanın əsas qaydalarını, şriftin quruluşu, ornamentli kompozisiyanın qurulması, reklam xarakterli daşıyıcıların tərtib olunma prinsiplərinə yiyələnməli, icraçıların işini təşkil etməyi, müxtəlif fikirlərin mövcud olduğu şəraitdə idarəetmə məsələsinin həllini qəbul etmək üçün təhlil apararaq, düzgün qərar qəbul etməyə;
- biosfera və onun təkamül istiqamətlərinin, orqanizmin onu əhatə edən sistemlə qarşılıqlı təsirinin, təbiətin mühafizəsinin, təbiətdən səmərəli istifadənin, ətraf mühitə dağıdıcı təsir etməyən texnologiyanın yaradılmasının ekoloji prinsipləri haqqında olan biliklərə;
- texnoloji avadanlıqların erqonomikasının əsaslarını bilməli, müasir material və texnologiyaların imkanlarından istifadə və tətbiqetmə yollarını inkişaf etdirmək və realizə etməyə.

3. Təhsil Proqramının strukturu

Fənlərin sayı	**Fənnin adı**	**AKTS krediti**
	Ümumi fənlər	
1	**Azərbaycan tarixi** Bu fənn Azərbaycanın müasir dövlətçilik ənənələrinin yaranması, formalaşması və inkişafını sistemli şəkildə, xronoloji ardıcıllıqla öyrənir, müasir Azərbaycan dövlətçiliyinin formalaşmasında siyasi, ideoloji, iqtisadi, mədəni amillərin rolu təhlil və tədqiq edilir. Müasir dünyada Azərbaycan dövlətinin yeri və rolu sistemli təhlil edilir.	5

2	**Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya** Bu fənn çərçivəsində tələbələrə Azərbaycan dilində təqdimat etmək, natiqlik, akademik və işgüzar yazı bacarıqlarının aşılanmasına xüsusi diqqət yetirilməlidir.	4
3	**Xarici dildə işgüzar və akademik kommunikasiya** Bu fənn çərçivəsində tələbələrə ixtisası üzrə xarici dillərdən birində təqdimat etmək, natiqlik, akademik və işgüzar yazı, şifahi və yazılı bacarıqların aşılanmasına xüsusi diqqət yetirilməlidir.	15
	Seçmə fənlər (Seçmə fənlər ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilir. İxtisasın spesifikasından asılı olaraq seçmə fənlərə əlavələr edilə bilər.)	6
4	Fəlsəfə Sosiologiya Hüququn əsasları Məntiq Etika və estetika Yaradıcılıq psixologiyası	3
5	İnformasiya texnologiyaları (ixtisas üzrə) İnformasiyanın idarə edilməsi Sahibkarlığın əsasları və biznesə giriş	3
	İxtisas fənləri	
1	**Rəsm** Bu fənn çərçivəsində rəsmin kağız üzərində düzgün yerləşdirilməsinə; formanın quruluşu və plastikasını rəsmdə ifadə etməyə; formanı şüurlu surətdə fəzada təsvir etməyə; konstruktivlik və sxematik qanunlara; rəsmdə işıq-kölgə və tonal həlletmə qanunlarına; pesrpektiv qanunlara; psixoloji aspektlərə aksent vermək və onları qabarıq şəkildə aşkar edib rəsmin bütün qanunlarına uyğun təsvir etməyə; rəsmin ifadə gücünu artırıb mükəmməl nəticəyə çatdırmağa diqqət yetirilməlidir.	20
2	**Rəngkarlıq** Bu fənnin tədrisi zamanı əsas obyektin mərkəzdə yerləşdirilməsinə; naturanın rəsmi proporsiyalarına; işıq-kölgə, rəng münasibətlərinə; isti-soyuq rəng çalarlarına; rəngkarlıq materiallarının texnologiyası haqqında ümumi anlayışına; rəngyaxma texnikasına; sulu boya, akril, quaş və yağlı boyalarla işləməyə; canlı naturadan etüdlər etməyə; geyimli fiqurun bədən fraqmentlərini işləməyə; təbiətdə naturadan etüdlər etməyə; insan fiqurunda plastik anatomiyanın quruluşunun aspektinə diqqət yetirilməlidir.	18
3	**Perspektiva** Bu fənn çərçivəsində perspektivanın qurulması haqqında anlayışlara; insanın cismləri qavramasındakı görmə bucaqları hududlarına; üfiqi xəttlərinin və görüş bucaqlarının təyininə; üfiqi və şaquli paralel xəttlərin, en, dərinlik və hündürlük ölçülərinin perspektiv qurulmasına; normal hündürlük üfiqi səviyyəsi əsasında sadə və mürəkkəb həcmli fiqurların perspektivasının qurulması üsullarına; üfiqi xəttin quş uçuşu hündürlüyündə olan səviyyəsinə əsasən sadə və mürəkkəb həcmli fiqurların perspektivasının qurulmasına diqqət yetirilməlidir.	6
4	**Dizaynın əsasları** Bu fənn çərçivəsində kompozisiya qanunauyğunluqlarından istifadə edərək ifadəli, obrazlı layihələr yaratmaq bacarığına; məntiqi düşüncə tərzini inkşaf etdirməyə; estetik zövqünü formalaşdırmağa; ritm və metrli, aksent və nüanslı, statik və dinamik, faktura və tekstura, tarazlıq, simmetriya və asimmetriya, nisbət və mütənasiblik, modul və kombinatorika kimi kompozisiyalar vasitəsi ilə dizaynın əsaslarına; verilmiş mövzu üzrə analoqlarla tanışlıq və onların təhlilinə; eskiz variantların ideya həllinə; eskiz variantların rəng həllinə; planşetlərin tərtibat həllinə; tapşırıqların rəngli və ya	10

	ağ-qara həndəsi fiqurlarla həll edilməsinə diqqət yetirilməlidir.	
5	**Erqonomika** Bu fənnin tədrisi zamanı erqonomika elminin məqsəd və vəzifələrinə; erqonomikanın əsas anlayışlarına; erqonomika ilə digər fənlərin əlaqəsinə; erqonomika təqdiqatlarının üsullarına; dizayn layihələrinin erqonomik təqdiqatına; iş yerinin parametr və təchizat vasitələrinə; erqonomik analiz və dizayn işlərinin əsaslandırılmasına; müəyyən layihə məsələlərinin həlli zamanı praktik bacarıqlara; layihə təfəkkürünü formalaşmasına; humanist məskunlaşma mühitini yaratmağa diqqət yetirilməlidir.	5
6	**Dizayn tarixi** Bu fənn çərçivəsində dünya incəsənəti və dizaynının müxtəlif sahələrinin yaranma tarixinə; quruluşlar, onun mənbələri, mərhələləri, işlənmə üslublarının təkamülünə; dünya dizaynerlərinin yaradıcılığını təhlil etməyə; dünya incəsənəti və dizaynının əsas təmayülləri qeyd olunan xüsusiyyətləri üzə çıxarmaq bacarığına diqqət yetirilməlidir.	5
7	**Multikulturalizmə giriş** Bu fənn çərçivəsində multikulturalizmin mahiyyəti, onun yaranmasının səbəbləri, əhəmiyyəti haqqında biliklərə; dünya, o cümlədən Azərbaycan ictimai-fəlsəfi fikir tarixində formalaşmış tolerantlıq, multikulturalizm ideyaları və mültikulturalizmin nəzəri-ideoloji əsaslarına; cəmiyyətdəki dini və etnik-milli müxtəlifliyin tənzimlənməsində multikulturalizmin əhəmiyyətinə; etnik-mədəni müxtəlifliyin tənzimlənməsində dünya dövlətlərinin mütərəqqi təcrübəsi ilə tanış olmağa; multikulturalizm ilə sosial-iqtisadi inkişafın, xarici siyasətin qarşılıqlı münasibətinə; multikulturalizmin Azərbaycan modelinin mahiyyətinə, xüsusiyyətlərinə diqqət yetirilməlidir.	3
8	**Mülki müdafiə** Bu fənn çərçivəsində mülki müdafiənin təşkilinin əsasları və onun vəzifələrinə; mülki müdafiə üzrə sülh və müharibə dövründə baş verən fövqəladə hallarda yaranmış zədələnmə ocaqlarında xilasetmə və digər təxirəsalınmaz işlərin görülməsinə; əhalinin mühafizəsinin öyrədilməsi və təşkilinə; fövqəladə hallarda tələbə və professor-müəllim heyətinin fəaliyyətinə; müasir qırğın vasitələri ilə zədələnmişlərə ilkin tibbi yardım göstərməyə; bakterioloji zədələnmə ocaqlarında epidemiya əleyhinə tədbirlə bağlı vərdişlərin aşılanmasına; mülki müdafiə üzrə fövqəladə hallarda xilasetmə bacarıqlarına diqqət yetirilməlidir.	3
	Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən fənlər Burada olan fənlər hər bir ali təhsil müəssisəsi tərəfindən fərdi qaydada müəyyən edilir və həmin ixtisasın tədris planında əksini tapır.	110
	Təcrübə	21
	Yekun attestasiya (Buraxılış işi)	9
	Kreditlərin ümumi cəmi:	**240**

Ümumi fənlər	İxtisas fənləri (o cümlədən Mülki müdafiə)	ATM tərəfindən müəyyən edilən fənlər	Təcrübə	Yekun attestasiya (Buraxılış işi)	Cəmi
30	**70**	**110**	**21**	**9**	**240**

4. Tədris və öyrənmə

4.1. Tədris və öyrənmə mühiti elə təşkil olunmalıdır ki, tələbələr təhsil proqramında nəzərdə tutulan təlim nəticələrini əldə edə bilsinlər.

4.2. Tədris və öyrənmə metodları müvafiq sənədlərdə (məsələn, müəllimin sillabusunda və s.) təsvir edilməli və ictimaiyyətə (məsələn, akademiyanın veb səhifəsində, proqramın broşurlarında və s.) açıq olmalıdır.

4.3. Tədris və öyrənmə metodları innovativ təhsil təcrübələri nəzərə alınaraq davamlı şəkildə nəzərdən keçirilməli və təkmilləşdirilməlidir. Tədris və öyrənmə metodlarının müntəzəm şəkildə təkmilləşdirilməsi akademiyanın keyfiyyət təminatı sisteminin bir hissəsi olmalıdır.

4.4. Təlim prosesində fərqli tədris metodlarından istifadə edilməlidir. Bu metodlar tələbəyönümlü yanaşmanı və tələbələrin təlim prosesindəki fəal rol oynamasını təşviq etməlidir. İstifadə edilə biləcək tədris və öyrənmə metodlarına aşağıdakıları nümunə olaraq göstərmək olar:

- mühazirə, seminarlar, praktiki tapşırıqlar;
- təqdimatlar və müzakirələr, debatlar;
- müstəqil iş/araşdırma (məsələn, praktiki nümunələrlə iş);
- layihələr;
- emalatxanalarda iş;
- ustad dərsləri;
- laboratoriya işləri;
- hesabatlar;
- qrup qiymətləndirməsi;
- video və audio konfrans texnologiyaları;
- video və audio mühazirələr;
- və s.

Qeyd: *sadalanan metodlar fənnin spesifikasından asılı olaraq seçilə və (və ya) dəyişdirilə bilər.*

4.5. Təhsildə nəzəriyyə və praktiki təlim arasında tarazlıq gözlənilməlidir. Əsas diqqət əmək bazarının dəyişən ehtiyaclarına uyğun olaraq, praktiki bacarıqların gücləndirilməsinə yönəlməlidir.

4.6. Təhsil proqramı tələbələrin müstəqilliyini dəstəkləməli və ömürboyu təlim konsepsiyasını inkişaf etdirməlidir. Təhsil prosesinin sonunda tələbə hər hansı istiqamətdə müstəqil işləyə bilməli və təhsilini ömürboyu davam etdirməyi bacarmalıdır.

5. Qiymətləndirmə

5.1. Qiymətləndirmə elə təşkil olunmalıdır ki, tələbələrin gözlənilən təlim nəticələrini əldə etmələri səmərəli şəkildə ölçülsün. Bu, əldə olunan irəliləyişi monitorinq etməyə, təhsil proqramlarının nəticələrinə hansı dərəcədə nail olunduğunu qiymətləndirməyə, eləcə də tələbələrlə fikir mübadiləsinə şərait yaratmağa və təhsil proqramlarının təkmilləşdirilməsi üçün ilkin şərtlərin formalaşdırılmasına yardım etməlidir.

5.2. Qiymətləndirmə üsulları müvafiq sənədlərdə (məsələn, fənn proqramında, sillabusda və s.) təsvir edilməli və hamı üçün açıq olmalıdır (məsələn, akademiyanın veb səhifəsində, proqramın broşurlarında və s.).

5.3. Qiymətləndirmə üsulları innovativ tədris təcrübələri nəzərə alınaraq davamlı şəkildə nəzərdən keçirilməli və təkmilləşdirilməlidir. Qiymətləndirmə üsullarının müntəzəm şəkildə yenilənməsi ali təhsil müəssisəsinin keyfiyyət təminatı sisteminin bir hissəsi olmalıdır.

5.4. Tədris prosesində fərqli qiymətləndirmə üsullarından istifadə edilməlidir. Bu üsullar tələbəyönümlü yanaşmanı və tələbələrin təlim prosesindəki fəal rol oynamasını təşviq etməlidir. İstifadə edilə biləcək qiymətləndirmə üsullarına nümunələr:

- yazılı tapşırıqlar;
- bilik və bacarıqlara dair testlər, kompüter əsaslı testlər;
- şifahi təqdimatlar;
- sorğular;
- açıq müzakirələr;
- praktika hesabatları;
- praktikada, laboratoriyada müşahidələrə əsasən bacarıqların qiymətləndirilməsi;
- layihə işlərinə dair hesabatlar;
- portfolionun qiymətləndirilməsi;
- frontal sorğu;
- qrup şəklində və özünü qiymətləndirmə;
- və s.

Qeyd: *sadalanan üsullar fənnin spesifikasından asılı olaraq seçilə və (və ya) dəyişdirilə bilər.*

5.5. Təlim nailiyyətlərinin qiymətləndirilməsində istifadə olunan üsullar aydın müəyyənləşdirilmiş meyarlara əsaslanmalıdır və təhsil müddətində tələbənin əldə etdiyi bilik, bacarıq və qabiliyyət səviyyəsini düzgün və etibarlı şəkildə müəyyən etməyə imkan verməlidir. Təlim nəticələrinin qiymətləndirilməsi zamanı müəllimlər şəffaflıq, qərəzsizlik, qarşılıqlı hörmət və humanistlik prinsiplərini rəhbər tutmalıdırlar.

5.6. Tələbələrə müəllimlərlə/qiymətləndiricilərlə təhsillərinin bütün aspektlərini, o cümlədən qiymətləndirmə prosesini müzakirə etmək imkanı verilməlidir. Ali təhsil müəssisəsi qiymətləndirmə prosesi, yaxud qiymətlə bağlı apelyasiya prosedurlarını müəyyən etməlidir.

5.7. Akademik etika təhsil prosesində önəmli yer tutur. Tələbələrə akademik dürüstlüyə riayət etmək, plagiarizm problemini anlamaq öyrədilir. Onlar intellektual əməyin əqli mülkiyyət hüquqları barəsində məlumatlandırılmalıdırlar.

6. Proqramın və hər bir fənnin təlim nəticələri

6.1. Təhsil proqramının təlim nəticələri, eləcə də hər bir fənnin təlim nəticələrinin müəyyənləşdirilməsi və hər bir fənnin sillabusunun hazırlanması ali təhsil müəssisəsinin/akademik heyətin səlahiyyətindədir.

6.2. Təlim nəticələri Əlavə 1-də verilmişdirş. Təlim nəticələri matrisində (Əlavə 2) fənlərlə təlim nəticələri arasındakı əlaqə əks olunub.

6.3. Təhsil Proqramının cəmiyyətin və əmək bazarının dəyişən ehtiyaclarına cavab verən nəzəri və praktiki məzmunu təmin etməsi məqsədilə fənlərin sillabusları müntəzəm şəkildə yenilənməlidir.

7. İnfrastruktur və kadr potensialı

7.1. Təhsil Proqramının tədris, öyrənmə və qiymətləndirmə prosesi ali təhsil müəssisəsinin aşağıdakı infrastruktura malik olmasını zəruri edir: tədris planında nəzərdə tutulan fənlər üzrə dərslərin aparılması, praktiki və laboratoriya dərslərinin keçirilməsi üçün müvafiq emalatxanalar, studiyalar, kabinetlər, laboratoriyalar, kompüter sinifləri və s. özündə birləşdirən, həmçinin elmi-tədqiqat işlərinin yerinə yetirilməsi üçün müasir avadanlıqla təchiz olunmuş maddi-texniki bazası olmalıdır. Təhsilalanların ali təhsil müəssisəsinin lokal şəbəkəsinə, internetə, informasiya bazalarına, elektron kitabxanalarına, axtarış sistemlərinə çıxışı təmin edilməlidir.

7.2. Ali təhsil müəssisələrinin professor-müəllim heyəti, bir qayda olaraq, elmi dərəcələrə malik olur. Digər dövlət, yaxud özəl müəssisələrdən və/və ya digər müvafiq təşkilatlardan gələn şəxslər də tədrisə cəlb oluna bilərlər.

8. Təcrübə

8.1. Təcrübə tələbənin nəzəri biliklərinin praktikada tətbiqi, eləcə də peşə bacarıqlarının gücləndirilməsi baxımından önəmlidir.

8.2. Təcrübə özəl şirkətdə, dövlət müəssisəsində, tədqiqat laboratoriyasında, muzeylərdə, sərgi salonlarında, dövlət tarixi-memarlıq qoruqlarında (tarixi-bədii qoruqlarda), respublikanın müxtəlif bölgələrində (eləcə də akademiya, özəl, yerli, yaxud beynəlxalq təşkilat və şirkətlər və s.) təşkil oluna bilər.

8.3. Təcrübədən öncə ali təhsil müəssisəsi və təcrübə təşkil olunacaq şirkət/müəssisə arasında müqavilə imzalanmalıdır. Eyni zamanda, tələbənin fərdi müraciəti əsasında onun ixtisasına uyğun digər şirkət/müəssisə, o cümlədən xaricdə təcrübə keçməsinə icazə verilir. Müqavilədə şərtlər, tələbələrin hüquq və öhdəlikləri, digər zəruri təfərrüatlar əks olunur.

8.4. Təcrübənin qiymətləndirilməsi: tələbə təcrübə müddətində istehsalat müəssisəsi və ya şirkətdə aparılan təcrübə layihəsinin nəticələrinə dair hesabatı yazmalı və ali məktəbin akademik heyəti və təcrübə yerinin nümayəndələrindən ibarət komissiya qarşısında müdafiə etməlidir. Təcrübə proqramının yerinə yetirilməsi üzrə nəticələr təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyənləşdirilmiş formada qiymətləndirilir.

9. Buraxılış işi

9.1. Təhsil Proqramı Buraxılış işi ilə tamamlanır.

9.2. Buraxılış işinin qiymətləndirilməsi: Qiymətləndirmə digər müəssisələrdən dəvət olunan yüksək ixtisaslı mütəxəssislərin və akademiyanın aparıcı professor-müəllim heyətinin iştirakı ilə təşkil olunmuş müvafiq komissiya tərəfindən aparılır.

10. Məşğulluq və ömürboyu təhsil

10.1. Bu proqramın məzunları ixtisas dərəcələrinə uyğun olaraq dövlət müəssisələrində, sərgi salonları və qalereyalarda, bərpa mərkəzində, muzeylərdə, dövlət tarixi-memarlıq qoruqlarında (tarixi-bədii qoruqlarda), özəl təşkilatlarda, şirkətlərdə işləyə bilərlər.

10.2. Ali təhsil müəssisəsi Təhsil Proqramının məzunlarının məşğulluğuna dair müntəzəm sorğular keçirməli, eləcə də vakant iş yerlərinə dair məlumatları öz veb səhifəsində yerləşdirməlidir.

10.3. Bakalavr proqramının məzunları təhsillərini "Dekorativ sənət" ixtisası üzrə magistr proqramında davam etdirə bilərlər.

10.4. Təhsil müddətində əldə olunan bilik, bacarıq və yanaşmalar məzunların müstəqil şəkildə ömürboyu təhsil almaları üçün ilkin şərtlərdəndir.

Razılaşdırılmışdır:

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin Aparat rəhbərinin müavini, Elm, ali və orta ixtisas təhsil şöbəsinin müdiri

__________ Yaqub Piriyev

"26" 08 2020-ci il

Mədəniyyət və incəsənət ixtisasları qrupu üzrə Dövlət Təhsil Proqramlarını hazırlayan işçi qrupun sədri

__________ Ceyran Mahmudova

"25" 08 2020-ci il

Əlavə 1

Təhsil Proqramı və fənlər üzrə təlim nəticələri

Təhsil Proqramının təlim nəticələri (PTN)
PTN 1. Verilmiş layihə tapşırıqlarını üçölçülü fəza elementləri və onların qanunauyğunluqlarına uyğun təsvir etməyi bacarır. Azərbaycanın müasir dövlətçilik ənənələrinin yaranması, formalaşması və inkişafını bilməlidir, müasir Azərbaycan dövlətçiliyinin formalaşmasında siyasi, ideoloji, iqtisadi, mədəni amillərin rolu təhlil və tədqiq etməyi bacarır. Müasir dünyada Azərbaycan dövlətinin yeri və rolu sistemli təhlil etməyi bacarır. Azərbaycan dilində təqdimat etməyi, natiqlik, akademik və işgüzar yazı nümunələrini bacarır. Xarici dillərdən birində təqdimat etməyi, natiqlik, akademik və işgüzar yazı nümunələrini bacarır. Multikulturalizmin mahiyyəti, onun yaranmasının səbəbləri, cəmiyyətdəki dini və etnik-milli müxtəlifliyin tənzimlənməsi, multikulturalizm ilə sosial-iqtisadi inkişafın, xarici siyasətin qarşılıqlı münasibətinə dair fikir yürütməyi bacarır. Mülki müdafiənin təşkilinin əsasları və onun vəzifələrini, mülki müdafiə üzrə sülh və müharibə dövründə baş verən fövqəladə hallarda yaranmış zədələnmə ocaqlarında xilasetmə və digər təxirəsalınmaz işlərin görülməsini, əhalinin mühafizəsinin təşkilini, müasir qırğın vasitələri ilə zədələnmişlərə ilkin tibbi yardım göstərməyi, mülki müdafiə üzrə fövqəladə hallarda xilasetmə işlərini bacarır.
PTN 2. Dizayn materiallarının fiziki, kimyəvi, mexaniki, bədii-estetik və ekoloji xassələrini analiz etməyi bacarr.
PTN 3. Dizayn layihələrində kompozisiya qanunauyğunluqlarını əsas tutaraq verilmiş tapşırığın düzgün obrazını açmağı bacarır.
PTN 4. Erqonomik qanunauyğunluqlara düzgün əməl etməklə bədii-konstruktiv və texnoloji layihələr işləməyi bacarır.
PTN 5. Layihələrdə obraz həllinin açılması üçün rəng, qrafik, konstruktiv və şrift həlli kimi alətlərdən düzgün istifadə etməyi bacarır.
PTN 6. Dizayn layihələrinin yerinə yetirilməsi üçün müasir texnologiyalardan düzgün istifadə etməyi bacarır.

Fənn üzrə təlim nəticələri (FTN)
"Rəsm (ümumi kurs)" fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Rəsmin kağız səthində düzgün yerləşdirilməsi və təsvir olunan obyektlərin bir-birinə olan dəqiq nisbətlərini öyrənir.
FTN 2. Kağız üzərində hər hansı obyektin düzgün komstruktiv quruluşunu və sxematik formasını qurmağı öyrənir.
FTN 3. Rəsmdə təsvir olunan hər hansı bir obyektin plastik formasını düzgün təsvir etməyi öyrənir.
FTN 4. Rəsmdə işıq-kolgə qanunlarına əsaslanaraq, təsvir olunan obyektin həcmini və düzgün formasını dəqiq təsvir etməyi öyrənir.
FTN 5. Rəsmdə perspektiv qanunları və düzgün formadan rəsmin quruluşunda istifadə eyməyi öyrənir.
FTN 6. Rəsmdə əsas qanunları nəzərə alıb təsvir olunan mövzunu kompozisiya formasında işləməyi öyrənir.
"Rəngkarlıq (ümumi kurs)" fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Natürmortu kağız üzərində düzgün yerləşdirməyi öyrənir. Qurulmuş naturaya müxtəlif nöqtələrdən baxmağı, onların formaları, perspektiv məsələləri, işıq-kölgə, rənglər və ton münasibətini nəzərdən keçirməyi öyrənir.

FTN 2. Canlı insan, portret və fiqurları dəqiqliklə öyrənir. Mürəkkəb fiqurlu təsvirlərin həllini daha rahat, düzgün və dəqiq həyata keçirməyi öyrənir.
FTN 3. Konstruktiv quruluşu öyrənir.
FTN 4. Düzgün rəng koloritini bilməyi, sulu boyadan düzgün istifadə etməyi öyrənir.
FTN 5. İşıq-kölgə həllini öyrənir.
FTN 6. İşıqlı fonda bir-birinə yaxın rəngli əşyalardan qurulmuş mürəkkəb natürmortu işləməyi öyrənir.
"Perspektiva" fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Perspektiva nəzəriyyəsi və onun yaranma tarixini öyrənir.
FTN 2. İncəsənət və başqa fəaliyyət sahələrində təsvir metodlarını öyrənir.
FTN 3. Perspektivanın ortoqanal proyeksiya ilə müqayisəsini öyrənir.
FTN 4. Perspektivanın qurulması haqqında anlayışları öyrənir.
FTN 5. Normal hündürlük üfiqi səviyyəsi əsasında sadə və mürəkkəb həcmli fiqurların perspektivasının qurulması üsullarını öyrənir.
FTN 6. Perspektivanın əsas üsullarını, qanunlarını, metodlarını və qaydalarını bilməli, fəza təfəkkürünə malik olmaq bacarığına yiyələnməli, üçölçülü həndəsi modellərin iearxik strukturunu nəzərə almaqla və alınmış nəticələrin tətbiq olunma hədlərini qiymətləndirməklə tədqiqini öyrənir.
"Dizaynın əsasları" fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Dizaynın əsasları və onların layihələrdə tətbiqini öyrənir.
FTN 2. İdeya həlli baxımından dizayn tapşırıqlarına yanaşmanı öyrənir.
FTN 3. Kompozisiya qanunauyğunluqlarının layihələrdə tətbiqini öyrənir.
FTN 4. Rəng həllindən layihələrdə düzgün istifadə qanunlarını öyrənir.
FTN 5. Layihələrdə obraz, üsul və vasitələrdən düzgün istifadəni öyrənir.
FTN 6. Planşetlərin tərtibat həllini öyrənir.
"Erqonomika" fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Erqonomikanın bir fənn kimi məqsəd və vəzifələrini öyrənir.
FTN 2. Erqonomika ilə digər fənlərin əlaqəsini öyrənir.
FTN 3. Erqonomik tədqiqat növləri və üsullarını öyrənir.
FTN 4. Layihələrin erqonomik cəhətdən analizini öyrənir.
FTN 5. Erqonomik tədqiqatları layihədə əks etdirmək bacarığını öyrənir.
FTN 6. İnsan-erqonomika və ətraf mühit anlayışını öyrənir.
"Dizayn tarixi" fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Dünya incəsənəti və dizaynın müxtəlif sahələrinin yaranma tarixi, quruluşları, onun mənbələri, mərhələləri, işlənmə üslublarının təkamülünü öyrənir.
FTN 2. Dizaynın əsas növlərinin təsnifatını, inkişaf tarixindəki əsas mərhələlər və müasir bədii dizaynın aparıcı istiqamətlərini öyrənir.
FTN 3. Dünya dizaynerlərinin yaradıcılığını təhlil etməyi öyrənir.
FTN 4. Təsviri sənət, dizayn tarixi və biliklərinin praktik və peşə fəaliyyətində istifadə etməyi öyrənir.
FTN 5. Dizayn fəaliyyətinin xüsusiyyətlərini xarakterizə etməyi, nəzəri əsaslarını ustalıqla təqdim etməyi, müəyyən dizayn növlərini fərqləndirməyi, dizaynın bütün sahələri üçün informasiya dəstəyi ilə bağlı vəzifələr təyin etməyi, informasiya texnologiyalarının yeni nailiyyətlərini dizayn fəaliyyətinə uyğunlaşdırmağı öyrənir.
FTN 6. Dünya incəsənəti və dizaynın əsas təmayülləri qeyd olunan xüsusiyyətləri üzə çıxarmaq bacarığın öyrənir.
"Multikulturalizmə giriş" fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Cəmiyyətdəki etnik, irqi, dini və mədəni müxtəlifliklərin, o cümlədən bu müxtəlifliklərin əsasını təşkil edən etnik, dini və mədəni dəyərlərin qorunması yollarını öyrənir.
FTN 2. Multikulturalizmin mahiyyətini, nəzəri-ideoloji əsaslarını, meydana gəlməsi səbəblərini və tarixi şərtlərini və həmçinin multikulturalizm siyasət modelinin digər mümkün siyasət

modellərindən üstünliklərini öyrənir.
FTN 3. Dinin mahiyyəti və onun təzahür formaları, dinin meydana gəlməsi ilə bağlı müxtəlif konsepsiyalarla tanış olmalıdırlar. Müasir dünyada dinin yeri və roluna dair nəzəriyyələri, müasir dövrdə Azərbaycanda dövlət-din münasibətlərini öyrənir.
FTN 4. Etnik birliklər və onların təkamülünü, etnik kimlik və milli müəyyənlik problemlərini, etnik dəyərlər və milli mentaliteti, milli süurun və milli ideyanın formalaşmasında etnik dəyərlərin rolu haqqında məlumatı öyrənir.
FTN 5. Multikulturalizm daxili və xarici siyasətin tərkib hissəsi kimi, davamlı və inklüziv inkişafın əldə olunmasında multikulturalizm siyasətinin rolu haqqında bilikləri öyrənir.
FTN 6. Müasir dövrdə Qərb ölkələrində multikulturalizmin vəziyyəti, Azərbaycanda multikulturalizm siyasət modelinin formalaşmasını şərtləndirən obyektiv və subyektiv səbəbləri, Azərbaycan multikulturalizminin əsas xüssusiyətləri haqqında məlumatları öyrənir.
"Mülki müdafiə" fənni üzrə təlim nəticələri (FTN)
FTN 1. Fövqəladə hadisələrin təsnifatı, onların tam xarakterisitkası, mülki müdafiənin yaranma tarixi, onun FH-da rolu və vəzifələrini öyrənmək. Mülki müdafiə ilə bağlı Nazirlər Kabinetinin qərar və qanunlarını öyrənir.
FTN 2. Müasir, sülh və müharibə dövrlərində mülki müdafiənin rolunu və vəzifələrini, texnogen FH-də hadisələrin qarşısının alınması yollarını, bakterioloji, kimyəvi və radiasiya şəraitində əhalinin davranış qaydalarını, mahiyyətini, karantin, observasiya şəraitində, sanitar təmizliyi, ərazinin dezinfeksiyası, kimyəvi zəhərlənmə ocaqlarında deqazasiya, radiasiya şəraitində isə dezaktivasiya üsullarını öyrənir.
FTN 3. Fövqəladə hallar komissiyası. Fövqəladə halların nəticələrinin aradan qaldırılması üçün dövlət sisteminin rolu və vəzifələrini, hərbiləşdirilməmiş mülki madafiə dəstələrinin yaradılmasını öyrənir.
FTN 4. Fövqəladə hallar zamanı əhalinin mühafizəsinin təşkilini həyata keçirməyi, kollektiv mühafizə qurğuları və onlardan istifadə qaydalarını, fərdi müfhafizə vasitələri və onlardan istifadə qaydalarını, fövqəladə hallar zamanı əhalinin köçürülməsini həyata keçirməyi öyrənir.
FTN 5. Mülki müdafiə kəşfiyyatının təşkili və aparılması qaydalarını,, radiasiya və kimyəvi kəşfiyyat cihazlarını işlətməyi, mülki müdafiə üzrə idarəetmə, mülki müdafiə qərargahları və onların əsas vəzifələrini öyrənir.
FTN 6. Mülki müdafiə tədbirlərinin planlaşdırılması və həyata keçirilməsini, FH-nin nəticələrinin aradan qaldırılması yollarını, qəza-xilasetmə və digər təxirəsalınmaz işləri dağıntı ocaqlarında təşkil etmək və aparılmasını həyata keçirməyi, əhalinin mülki müdafiə sahəsində hazırlanmasının prinsiplərini, fövqəladə hadisələr zamanı dağıntı ərazisində ilk tibbi yardım aparmağı öyrənir.

Əlavə 2

Fənlərin və Təhsil Proqramının təlim nəticələrinin matrisi

		Proqramın təlim nəticələri					
Blokun adı	Fənlərin adi	PTN 1	PTN 2	PTN 3	PTN 4	PTN 5	PTN 6
Ümumi fənlər	Azərbaycan tarixi	X					
	Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya	X					
	Xarici dildə işgüzar və akademik kommunikasiya	X					X
	Seçmə fənlər	X	X	X	X	X	X
İxtisas fənləri	Rəsm	X		X	X	X	X
	Rəngkarlıq	X		X	X	X	X
	Perspektiva	X	X	X	X	X	X
	Dizaynın əsasları	X	X	X	X	X	X
	Erqonomika	X	X	X	X	X	X
	Dizayn tarixi	X		X	X	X	X
	Multikulturalizmə giriş	X					
	Mülki müdafiə	X					